

GAZETA LWOWSKA.

Z **Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów**
 Z **poczta kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr.** — **Insercja w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów**
 od wiersza. — **Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.**

PRENUMERATA

na **GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM DZIENNYM i TYGODNIOWYM** na czwarty kwartał 1860
 od 1. października do ostatniego grudnia:

na miejscu : : : : : 4 zł. } waluty austr.
 z pocztą : : : : : 5 zł. }

Przesyłki (*franco*) odbiera **Kantor Gazety Lwowskiej**, ulica Nizsza Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Rosya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Na założenie nowej gr. nieun. szkoły w *Bilce* na Bukowinie obowiązana się gmina tamtejsza:

1) zakupić grunt objętości 1440 sążni kwadratowych; 2) wystawić budynek szkolny z oficynami przy pomocy państwa Radowiec, należącego do gr. nieun. funduszu religijnego, a tymczasem umieścić szkołę w najętym budynku; 3) ofiarowała na zabezpieczenie dotacyi nauczyciela kapitał pożyczki narodowej w sumie 3480 zł. w. a., nadto 4) na opłacanie stróża przy szkole kapitał 420 zł. w. a., i 5) obowiązana się zrębywać i dostawiać drzewo zapewnione z państwa funduszu religijnego na opał szkoły.

C. k. bukowiński rząd krajowy podaje tę naśladowania godną troskliwość o rozszerzenie oświaty między ludem wiejskim z należytym uznaniem do wiadomości powszechnej.

Czerniowce, 20. sierpnia 1860.

Sprawy krajowe.

(Nowiny dworu. — Wyplaty w lomb. weneckim banku.)

Wiedeń, 18go września. Jego Mość Cesarz przyjmował wczoraj fml. hrabię Neipperga, który przyjechał z Berlina, i posła przy dworze angielskim hrabię Apponyi, który potem odjechał do swoich dóbr na Węgrzech.

— Wielki książę Fryderyk Wilhelm z Meklenburg-Strelitz oznajmił tu w drodze dyplomatycznej swoje wstąpienie na tron.

— Pruski poseł przy dworze greckim baron Werther przyjechał tu z Berlina, a kuryer rosyjski z Warszawy.

— Ich cesarzew. MM. Arcyksiężęta Franciszek Karol i Ludwik Wiktor i Arcyksiężna Zofia przyjechali 14go z Insbruku do Saleburga, i wysiedli w ces. rezydencji zimowej. Tego samego dnia przybyli do Saleburga Wielki Książę Hessen-Darmsztadu z małżonką.

— Odnośnie do dekretu ministerstwa finansów z 29go maja b. r. l. 1757 F. M. (D. u. p. nr. 126, D. rozporz. nr. 31, strona 232) podaje się do wiadomości powszechnej, że teraz mogą być zaasygnowane do wypłaty także przypadłe przed 4. czerwca 1859 renty i procenta od zameldowanych dla kwoty austriackiej i na nią asygnowanych kartelów i obligacyi byłego lomb. weneckiego Monte, następnie od ulokowanych w jego depozytowej kasie gotówek (depozytów), a to uprzednio aż do zaprowadzenia kasy Monte pod warunkami wyrażonemi w przytoczonym na wstępie dekrete dla przypadłych później procentów.

(Posiedzenie rady państwa z 11. września.)

Jego cesarzewicowska Mość Arcyksiążę prezydent rady państwa zagał posiedzenie wzmocnionej rady państwa dnia 11. września 1860, oświadczając, że ci pp. radcy państwa, którym poruczono sprawdzić protokoły, prosili o dwóch zastępców do pomocy, gdyż natłok spraw coraz bardziej się zwiększa.

Jego cesarzew. Mość zaprosił więc zgromadzonych przystąpić do obioru zastępców i głosować na kartki.

Na to wiceprezydent rady państwa Szögyényi podał projekt zanieść prośbę do Jego cesarzew. Mości, by raczył sam mianować zastępców, gdyż obiór ich pociągnie za sobą zawsze stratę czasu, który jest tak drogi przy ważności i zakresie spraw wysokiej rady państwa. Zgromadzenie przyjęło jednogłośnie ten wniosek, a Jego

cesarzew. Mość Arcyksiążę prezydent rady państwa upraszał pp. radców państwa Majlatha i Dra Strassera, by się podjęli tej czynności.

Radzca państwa hr. Szécsen odczytał potem następującą część sprawozdania:

„Pod względem budżetu wojskowego przedewszystkiem dowodzi znaczna suma 38,518.300 zł., która ma być oszczędzona, jak zapowiada projekt budżetu na r. 1861 w porównaniu z rokiem 1860, że zarząd wojskowy gorliwie pragnie przyczynić się do lepszej ekonomii państwa.

Pozycycy teraźniejszego budżetu wojska opierają się, jak załączony wykaz etatu stopni i osób okazuje, na tem, jaki jest pod porę istotny stan wojska, władz i zakładów wojskowych, i że zatem nie dadzą się odpisać pojedyncze pozycycy na rok 1861.

Komitet nie może jednak przemilczeć, że zarząd wojskowy w porównaniu ze stanem wojska jest zbyt kosztowny, i że na niego przypada większa część wydatków wojskowych.

Ta widoczna różnica powodem była komitetowi wniosku do rady państwa zanieść najumiernszą prośbę do Najjaśn. Pana, by raczył najlaskawiej poruczyć tę sprawę władzom odpowiednim pod dokładną rozważę, ażeby zarząd wojskowy, który ogólnie uznano za kosztowny, uczynić prościejszym i tańszym. Narada fachowych ludzi ma oznaczyć środki, które do tego doprowadzą. Komitet sądzi, nie przesadzając bynajmniej w tej mierze, że środkami, by zmniejszyć wielkie wydatki zarządu wojskowego, są rozszerzyć zakres działania niższych władz, rozpuścić tych, którzy nie mają samodzielności w zawiadowaniu, znieść pośrednie władze, które tylko pomnażają pisaninę, a głównie zaopatrując potrzeby armii, zastoso- wać te zasady, które okazuje teraźniejsze stanowisko przemysłu.

Komitet poczuwa się zarazem do obowiązku zawiadomić wysoką radę państwa, że jak oświadczył zastępca wys. komendy wojskowej, zebrała się już komisya, by zmienić system zarządu wojskowego i odpowiednimi reformami zmniejszyć o ile możności budżet wojskowy. Niepodobna oznaczyć naprzdó cyfry wynikłości w tej mierze, jednakowoż należy się spodziewać, że na przyszłość wydatki wojskowe zmniejszą się na 90 milionów zł., nie osłabiając gotowości do boju armii, i przypuszczamy, że czasy będą spokojne.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Ameryka.

(Doniesienia z Meksyku.)

Korespondent z Waszyngtonu pisze do *New York Herald*: Urzędowe doniesienia z Meksyku potwierdzają, że wiele znakomych kupców i członków stronnictwa konserwatystów w stolicy udało się z prośbą do p. Juarez, aby zaprzestał kroków nieprzyjacielskich i przywrócił pokój w kraju. Wystawiają Miramona jako całkiem już bezsilnego, i zapewniają, że tylko duchowieństwo i jego stronnicy nie chcą pokoju. P. Matta, poseł meksykański w Stanach zjednoczonych, wyjechał właśnie z Waszyngtonu, udaje się do Meksyku, aby załatwić niektóre sprawy, i jak się zdaje, powróci za kilka tygodni. Zastąpi go tymczasowo sekretarz poselstwa Romaro. Degolado, syn generała, który niejakiś czas należał do poselstwa, wyjeżdża także do Meksyku. Wszyscy ci panowie mają nadzieję, że wpływ stronnictwa liberalnego przywróci wreszcie nieszczęśliwej ich ojczyźnie pokój i pomyślność. Rząd meksykański w Vera Cruz ma mieć pewne wiadomości, że Hiszpania przygotowuje się, aby poprzeć trzecią wyprawę Miramona na Vera Cruz. Wątpić jednak należy, aby ta trzecia wyprawa mogła przyjść do skutku, jeżeli potwierdzą się najnowsze wiadomości z Meksyku, że Miramon pobity był w odwrocie pod Lagos, i że otoczyli go liberalni w Leonie. Liberalni uwolnili znowu bezwarunkowo biskupa Espinosa, sądząc, że Miramon wypuści także na wolność ciężko rannego generała Uruga, lecz omylili się w swej nadziei.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Flota francuska i angielska.)

Londyn, 15. września. Kilka dni temu, gdy ces. francuski jacht przepływał z księciem Napoleonem po pod Woolwich, okręt angielski „Fisgard“ nie odpowiedział na salwy jachtu francuskiego. Komendant Hawkes, dowiedziawszy się o tym wypadku, pospieszył natychmiast do francuskiego komendanta do Greenwich, przeprasza-
jąc za uchybienie mimowolne, że było z przypadku.

— Dziennik *Times* porównywa angielską flotę wojenną z francuską, osobiście ze względu na nowy wynalazek okrętów pancernych, i wyszczególnia to, że Cesarz Napoleon zaprowadził nową teorię wojny morskiej, to jest, nowy system konstrukcji okrętów i nową formę floty. Ta metoda wyklucza okręta liniowe a wprowadza ciężkie fregaty pancerne. Francya posiada teraz dwie gotowe fregaty pancerne, a ośm buduje, i że tylko dwa okręta liniowe są na warsztacie. — Anglia nie ma jeszcze gotowych fregat pancernych, a buduje tylko cztery; znacznie więc pozostała za Francją, przypuściwszy, iż francuska teoria jest prawdziwa. Jeżeli zaś jest błędna, to Francya na próżno wydała wielkie sumy, a Anglia odegrałaby wtenczas rolę mądrego ekonomisty. Nowy wynalazek nie odbył jeszcze próby, a dotychczasowe doświadczenia okazują, że trwałość fregat pancernych jest bardzo problematyczna. Byłoby to lekkomyślnością zuchwałą bez rozważy ponosić wielkie koszty, jakich wymaga budowa pancernych okrętów. Należy się dobrze zastanowić, kiedy mocarstwa morskie nie naśladowały eksperymentu francuskiego, nawet Amerykanie, którzy zwykle najpierw oceniają nowe wynalazki. Ze względu na gwintowane działa nie było takiej nieufności; ta nowość rozeszła się bardzo prędko, jak tylko okazała się jej doskonałość. Za czasów Nelsona wynosiły koszt jednego działa 1000 funtów szterlingów, a teraz 2000 f. szt., przy fregatach pancernych wynosiłaby ta suma 4000 funtów szterl.

Francya.

(Podróż Ich Mość Cesarstwa. — Wiadomości bieżące. — Ćwiczenie strzeleckie.)

Paryż, 15. września. Cesarz i Cesarzowa udali się przedwczoraj wieczór z Nissy do Ajaccio, oglądawszy poprzednio uście rzeki Waru i wały tam sypane, by podnieść rolnictwo. Zdaje się więc, że Cesarzowa puści się także w podróż do Algierji.

Wczoraj rano przybyli Ich Mość Cesarstwo do Ajaccio, w południe wysiedli na ląd. — Burmistrz miasta oddał klucze, a senator Pietri wystąpił jako tłumacz niezmiennej uległości kraju, kolebki Napoleńskiej dynastji. Dziennik *Monitor* umieścił obie mowy.

Jak donosi telegraficzna depesza, miał adjutant Króla sardyńskiego przybyć do Ajaccio i przywieść listy do Cesarza. Cesarz i Cesarzowa przybędą w przyszły poniedziałek do Algierji. — Uroczystości w Algierze będą trwały 4 dni i Ich Mość Cesarstwo powrócą na dniu 24. b. m. do St. Cloud. Bej tunetański przybędzie do Algieru na d. 16. b. m.

— Nie usunięto jeszcze wątpliwości, jak wyklądać niektóre artykuły francusko-angielskiego traktatu handlowego, i zdaje się, że nie łatwo porozumi się w tej mierze Paryż i Londyn.

— P. Thouvenel wyjechał dla zdrowia na kilka dni w pobliże Montereau do dóbr swoich. Zapewniają, przynajmniej w biurze spraw zewnętrznych, że polityczne sprawy nie są przyczyną, że p. Thouvenel oddalił się chwilowo z Paryża. Sardyński poseł pan Nigra przebywa tu ciągle; zdaje się, że pan Nigra nie zażądał w Paryżu paszportu, ani w Turynie urlopu. Pisza z Londynu, książę Napoleon z księżną Klotyldą uszli na morzu wielkiemu niebezpieczeństwu, gdyż burza ich napadła; przybrzeżny okręt przybył im na pomoc i księstwo przesiedli się.

Paryż, 16. września. Dzisiejszy dziennik *Monitor* donosi, że Cesarz i Cesarzowa odplynęli wczoraj w południe do Algierji pod zastoną cesarskiej eskadry, która czekała w Ajaccio.

— Dziennik *Correspondance Havas* zaprzecza pogłosce, jakoby cholera wybuchła w francuskim korpusie ekspedycyjnym w Bejrucie.

— Jak dziennik *Monitor* donosi, Cesarz potwierdził projekt narodowej uroczystości strzelców, wypracowany już od stycznia przez ministerjum wojny. Uroczystość strzelecka ma się corocznie rozpoczynać w dzień Napoleona, 15. sierpnia, a tego roku rozpocznie się wyjątkowo dnia 30. września w lasku Vincennes. Liczba tarcz teraz wynosi 54, z tych 44 dla rozmaitej broni, dla strzelców krajowych i zagranicznych, 6 dla gwardji narodowej i wojska, 2 dla strzelających z pistoletów, 2 dla łuczników. Pierwsza nagroda jest 12.000 franków. Rząd stoi na czele obchodu strzeleckiego, podobnie jak w Szwajcaryi, w Anglii i w Belgii. Uroczystość będzie trwała do dnia 9. października.

Szwajcaryja.

(Zabiegi rewolucyjne.)

Dziennik *Eidg. Ztg.* donosi, że rada związkowa z dnia 10go b. m. roztrząsała głównie sprawy i doniesienia politycznego departamentu o internacyonalnych zająciach z Francją ze względu, że jej chorągiew miano zniewazyć w Genewie i Vivic. Rada postanowiła odpowiedzieć na notę Francji w tej mierze. Panowie Pioda, Forrerod i Stämpfli nie byli obecni. — Rada państwa Waadt wzywa okolnikami prefektów, by czuwali nad bezpieczeństwem cudzoziemców i by zachowywali przynależną cześć dla barw i chorągwi wszelkich narodów.

Paryski korespondent gazety pruskiej pisze, że w walce ojedność włoską, pojawia się we Włoszech przeciw Szwajcaryi propaganda, która coraz więcej się rozszerza: „Ten ruch jest w Lombardji najżywszy, i sadzę, że w Lombardji wymyślono projekt, by rozebrać i rozdzielić Szwajcaryę na włoską, francuską i niemiecką część. Jeżeli sardyńska polityka anexyi bez przeszkody się rozwija i jeżeli, jak się spodziewać należy, sprawy Faucigny i Chablais nie tak prędko się załatwią, to wkrótce okażą się ruchy rewolucyjne na włoskiej granicy Szwajcaryi.“

Jednogodnie z korespondencją paryską piszą do dziennika *Journal Geneve*, że zamiary Sardynii względem kantonu tessińskiego coraz jaśniej występują.

Włochy.

(Stanowiska korpusów wojska sardyńskiego. — Doniesienia z Neapolu.)

Turyń. Dziennik *Espero* zamieszcza wiadomość, jak rozłożone stoja terazniejsze sardyńskie korpusy wojska: 1. i 3. korpus armii stoi nad Padem od Piacency do Ferary; 2. korpus pod dowództwem jenerała Lamarmora ma stanowisko nad rzeką Miucio od Brescii do Montechiaro; 4. korpus, którym dowodzi jenerał Cialdini, zajął wybrzeże adryatyckiego morza; a 5. korpus pod rozkazami jenerała della Rocca znajduje się w dolinie Tybru, równolegle z 4. korpusem. 4. i 5. korpus, pod naczelnem dowództwem ministra wojny, jenerała Fanti liczą 40—45.000 ludzi.

Neapol. Wiadomości z Neapolu z d. 11 września, które nadeszły przedwczoraj wieczór do Marsylii, donoszą, że minister spraw wewnętrznych, Liborio Romano, obejmie produktyturę, a dyktator Garibaldi zajmie się dalszą wyprawą przeciw jenerałowi Lamorciere.

Niemce.

(Wielka księżna Marya z powrotem. — Okolnik ministra spraw zewnętrznych.)

Berlin. Jej ces. Wysokość Wielka księżna ros. Marya wyjechała wczoraj wieczór z Berlina z małżonkiem i z synami z powrotem do Petersburga. Jedna część dworu wsiadła w Swinemünde na pokład ros. parowca, który przewozi do Petersburga efekta podrózne W. księżny.

— Okolnik pruski z dnia 6. czerwca b. r. do posłów pruskich przy dworach związkowych państw niemieckich.

Berlin, dnia 6. czerwca 1860.

Stanowisko rządu Jego kr. Wysokości księcia Rejenta względem niektórych ważnych kwestji związkowych, było, jak wiadomo Waszej Excelencyi, w najrozmaitszy tłumaczone sposób.

Nieomieszkaliśmy w każdym razie otwarcie i bezwzględnie oznajmiać pobudki naszego postępowania. Uważając jednak za rzecz niezmierniej wagi, aby stanowisko nasze względem związkowej braci naszej, ze wszecich stron w prawdziwym swem znaczeniu było pojmovane, aby zarazem reprezentantów naszych przy obcych dworach jak najdokładniej zawiadomić, w jaki sposób w sprawie tej zachować się mają, zwracam niniejszem uwagę Waszej Excelencyi na ten przedmiot, i chcę raz jeszcze wykażać w ogólnym poglądzie pobudki i zasady nasze w toku całej tej sprawy.

Rządowi Jego królów. Wysokości księcia Rejenta chodzi najwięcej o to, niepotrzebując nawet powtarzać Waszej Excelencyi, aby zachować istnienie związku nienaruszone i nieetykalne. Zgadza się w tem przekonaniu całkowicie z wszystkimi związkowymi swymi sprzymierzeńcami. Zgadza się wrescie z większością członków związku w tem przeświadczeniu, że ustawę związkową można i potrzeba poprawić.

Rząd księcia Rejenta dzieli niemniej z nimi to przekonanie, że chcąc przy reformie ustawy związku uszanować sumiennie prawa stron wszystkich i osiągnąć pożądany skutek, potrzeba przedsięwziąć reformę wśród przyjaźnych okoliczności. Lecz rząd księcia Rejenta nie może uznać właśnie obecnej chwili za stosowną ku temu. Rząd przeto ograniczył swe usiłowania, aby przynajmniej zapewnić ścisłe wykonanie istniejącej ustawy związkowej, według jej istotnego ducha, i odpowiednio zadaniu i potrzebom związku.

Związek niemiecki jest opartym na prawie narodów związkiem; a zadaniem jego, według widzenia rządu Jego król. Wysokości księcia Rejenta jest, utrzymać na zewnątrz bezpieczeństwo i niezawisłość całych Niemiec, równie jak każdego z pojedynczych państw należących do związku.

Niektórzy członkowie związku zdają się przeciwnie dążyć głównie ku temu, aby stosunki wewnętrzne prawne i administracyjne państw pojedynczych urządzić tak, że urządzenia te doprowadziłyby w końcu do ustalenia się najwyższej władzy związkowej, uprawnionej wdawać się przeważnie w wewnętrzną administrację każdego państwa związkowego.

Nie będziemy się wdawać tą razą w to, jak dalece według ustawy związku przyszuża zgromadzeniu związkowemu prawo rozstrzygać w tym przedmiocie.

Nie chcemy niemniej wyluszczać bliżej o ile przekroczono dawniej granice tych warunków, dając im zbyt rozciągle znaczenie.

Ale nie możemy wstrzymać się, aby z całym przeświadczeniem nie przyznać się do tej zasady, że potrzeba jak najściślej ograniczyć uznaną powszechnie kompetencję zgromadzenia związkowego, wdawać się w sprawy wewnętrzne państw pojedynczych a mianowicie w ich urządzenia administracyjne.

Konferencya pewnej liczby państw, tak różnych od siebie wielkością, potęgą i mnogimi właściwościami, a przecież połączo-

nych z sobą równością prawa, wtedy tylko ostoi się w swem trudnem położeniu, jeżeli nie będzie mieszać się w wewnętrzne sprawy państw pojedynczych.

Nakazuje to jeszcze i inny wzgląd równie ważny. Sejm związkowy składa się z reprezentantów rządów niemieckich. Czyż dla tego już samego nie potrzeba unikać pozorów, jakoby rządy chciały przed swój wyłączny trybunał powoływać spory pomiędzy rządami i stanami, ażeby je na swoją korzyść z jednostronnego rozstrzygać stanowiska.

Rząd księcia Rejenta pragnie, aby jak najbardziej ograniczyć wpływ zgromadzenia związkowego na wewnętrzne sprawy państw pojedynczych a szczególnie ich urzędzenia administracyjne, jedynie w tem przeświadczeniu, że ta droga jest najwłaściwszą, nie tylko ażeby zachować niezmiennym właściwy charakter związku, lecz także aby położyć raz na zawsze koniec obawom, na których usunięciu tak wiele zależy samemu zgromadzeniu związkowemu.

W tem to przekonaniu, z silnem postanowieniem utrzymać się na raz powziętem stanowisku, rząd Jego Wysokości księcia Rejenta duszy, że ci członkowie związku, którzy dotąd byli odmiennego zdania, przy bliższem i bezstronnem rozpatrzeniu wyłuszczonego tu powodów przyznają słuszność naszemu zdaniu. Nie wątpi o tem rząd księcia Rejenta, w najszczerzem przeświadczeniu, że najwyższem i najistotniejszem zadaniem związku (co i przy utworzeniu związku najgłówniej miało na oku) jest aby na zewnątrz zapewnić niezawisłość równie każdego pojedynczego państwa, jak całego narodu, i zabezpieczyć całość ojczyzny spólnymi siłami przeciw wszelkiemu uszczupleniu i wszelkim niebezpieczeństwom.

Nigdy związek niemiecki nie miał przed sobą tak ważnego zadania jak w obec terażniejszego stanu rzeczy. Lecz duch jakim naród cały jest przenikniony, ułatwi wykonanie spólnego zadania. Od czasu utworzenia związku, poczucie narodowej spójności budzi się coraz żywiej w sercu niemieckiego narodu; a rządy spełniają zyczenie ludu, przyczyniając się wszystkimi siłami do tego, aby wojenna siła Niemiec rozwinąć do takiej potęgi, i takie państwem swym nadać ustawy, aby w razie niebezpieczeństwa z zewnątrz zapewnić jak największe powodzenie usiłowaniu narodu, do jakich powołany będzie w chwili niebezpieczeństwa.

Prusy nie poprzestając na tem, co w tym względzie zażądały już dawniej od ludności kraju, nie ustają w nowych usiłowaniach, aby powiększyć swe siły wojskowe i stać w pogotowiu do wojny.

W przeświadczeniu, że bezpieczeństwo Niemiec zależy głównie od tego, co w tym względzie przedsięwzięją Prusy, pewny zresztą prawości i czystości zamiarów swoich, rząd Jego król. Wysokości księcia Rejenta, żywi tę nadzieję, że związkowi jego sprzymierzeńcy, nie tylko każdem w obrębie państw swoich według sił godnie odpowie związkowym wymaganiom chwili obecnej, wynikającym z ogólnej sytuacji politycznej, lecz nadto i w łonie samego związku przyłożą się z chęcią do tego, czego wymaga bezpieczeństwo spójnej ojczyzny, ważność chwili, i właściwość istotnego stanu rzeczy.

Proszę Waszą Excelencyę wyrazić się w myśl wyłuszczonego tu widoków, ilekroć zdarzy się sposobność po temu. Schleinitz.

Dania.

(Zwołanie sejmu.)

Kopenhaga, 10. września. Na mocy §. 24 duńskiego „Grundlov“ sejm duński ma się zbierać corocznie w pierwszy poniedziałek miesiąca października. Działanie duńskiego sejmu ogranicza się zresztą tylko na osobne sprawy królestwa Danii. Król zwołał też sejm „otwartym listem“ na dzień 1. października. List otwarty brzmi:

„My Frederyk VII. i t. d. oznajmiamy: Postanowiliśmy najłaskawiej, żeby coroczny sejm państwa zgromadził się tego roku na dniu 1. października. Oznajmując to Naszym kochanym i wiernym poddanym, rozkazujemy odnosić do §. 24 Grundlovu wszystkim członkom sejmu państwa zgromadzić się na dniu oznaczonym w Naszym zamku Christiansborg w Naszym mieście stołecznem Kopenhadze, by otworzyć sejm państwa, który się rozpocznie o godzinie 12 w południe, po nabożeństwie w kościele zamkowym. Do czego wszyscy najuniżej zastosować się mają. — Dan w Glücksburgu dnia 5. września 1860. Z Naszym królewskim podpisem własnoręcznym i pieczęcią
Frederyk R.
G. G. Mourad.“

Rosya.

(Nowe twierdze na Kaukazie. — Koleje żelazne perskie. — Wiadomości bieżące.)

W zachodniej części Kaukazu, jak donosi *Schles. Ztg.*, zniszczono kilka twierdz na dawnej linii, iż po zdobyciu Ceczni i Daghestanu niepotrzebnymi się okazały, a natomiast założono kilka nowych twierdz dla obrony gościńców nowych. — Z jednej notatki dziennika dla akcyonaryuszów“ pokazuje się, że okręta rosyjskiego towarzystwa żeglugi parowej i handlowej będą użyte do transportu wojska. Olbrzymi okręt „Imperator Mikołaj“ przeprowadzono, jak donoszą *Hamb. N.* szczęśliwie przez Nowe w wschodnią przystań Kronsztadu. Korweta powracająca z Amuru splonęła na morzu bałtyckim w pobliżu Reval, i z całej załogi trzynastu tylko ludzi uratowano. Persya zaprojektowała kilka kolei żelaznych, które dla Rosyi bardzo będą ważne. Pewne towarzystwo angielskie chce założyć kolej z Teheranu do Taurydy, jeżeli perski rząd zechce mu gwarantować 6 proc.; Szach skłania się nawet i do tego, ale żąda, by ta kolej po latach dziesięciu przeszła na własność państwa. Od

tej kolei ma prowadzić kolej konna z Kasbinu do Reszd, ażeby się przyłączyć do linii okrętów parowych z Baku do Astrachanu, przezco bezpośrednie połączenie między Persya i Rosya aż do Petersburga będzie osiągnięte.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 18. września. Z Rzymu donoszą: Słychać z pewnością, że Papiież wezwie manifestem pomocy mocarstw katolickich. Francuskie kompanie przyczyniły się do przytlumienia powstania w Viterbo.

Kuryń, 18. września. Eskadra pod dowództwem Persano zawinęła pod Ankonę. Cytadela w Spoleto poddała się; załogę — 500 ludzi — wzięto w niewolę. Liczba jeńców papieskich wynosi 5000 ludzi. Linia telegraficzna z Piemontu do Perugii i Sinigagli została naprawiona. Słychać, że Papiież zamierza ogłosić memoriał. Wiceprezydent senatu Pasolini mianowany jest gubernatorem Medyolanu. Deputowani Ferrari i Cavalleri udadzą się do Garibaldiego po wyjaśnienie, dla czego oddał flotę neapolitańską admirałowi Persano.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów, jakie były w drugiej połowie sierpnia r. b. na targach w obwodzie czertkowskim, samborskim, sandeckim, stanisławowskim, tarnopolskim, i zółkiewskim.

Czortków	O b w ó d											
	Sambor		Sącz		Stanisławów		Tarnopol		Zółki			
zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.		
— waluty austriackiej												
Mec pszenicy . . .	3	4	70	5	36	3	70	3	47	4	34	
„ żyta . . .	1	53	3	3	52	2	41	2	2	2	49	
„ jęczmienia . .	1	30	1	88	2	34	1	64	1	31	1	90
„ owsa . . .	1	3	1	38	1	51	1	17	1	95	1	44
„ hreczki . . .	1	34	2	25	3	25	2	1	55	2	22	
„ kukurudzy . .	2	2	3	10	2	78	2	41	2	2	2	
„ kartofli . . .	60	1	10	1	10	1	81	1	90	1	75	
Cetnar siana . . .	1	10	1	1	1	1	11	1	1	1	12	
„ wełny . . .	42	50	26	25	105	105	105	105	105	105	105	
„ nasienia koniaka	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41	
Sag drzewa twardego	8	5	7	46	6	96	6	13	10	5	49	
„ „ miękkiego	5	67	5	15	4	67	4	55	7	50	4	22
Funt mięsa wołowego	8½	10½	11	8	10½	8½	10½	8½	10½	8½	10½	
Mas okowity . . .	41	61	1	14	44	46	46	46	46	46	45	

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 19. września.

Pora	Barometr w mierze paryskiej sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	524.29	+ 9.7	89.6	zachodni sl.	pochmurno
2. god. po p. l.	524.08	+ 13.8	61.4	połud.-zach. „	„
10. god. wiecz.	523.67	+ 12.8	85.1	południowy „	„

Przegląd

spostrzeżeń meteorologicznych we Lwowie w miesiącu sierpniu 1860.

Średni stan barometru był 325^{mm}732 paryskiej miary przy temperaturze 0.

Najwyższy 327^{mm}64 dnia 19. zrana.

Najniższy 322^{mm}05 dnia 1. w południe.

Średnia temperatura była + 16.^o24 R.

Najwyższa + 27.^o0 dnia 18. w południe.

Najniższa + 8.^o9 dnia 10. zrana.

Średnia wilgoć powietrza wynosiła 72.81 pr. C.

Największa 89.8 dnia 16. zrana.

Najmniejsza 41.7 dnia 28. w południe.

Całkiem pogodnych dni nie było —, mało pochmurnych 8, mocno pochmurnych 22, całkiem zachmurzonych 1; mgła —, burza 1, grad —. Deszcz padał w 12 dniach, wysokość jego wynosiła 13.^{mm}56.

Wiatr dzielił się w następujący sposób: półn. 1, półn.-zach. —, zach. 38, połud.-zach. 41, połud. 13, połud.-wschod. —, wsch. —, półn.-wschod. —. Siła jego była tylko dnia 2go z zach. nieco większa.

Przegląd ruchu codziennego według różnych instrumentów okazuje się w następujący sposób. Codzienny średni stan barometru podniósł się z 322.^{mm}227 dnia 1., na 327.^{mm}223 dnia 9., spadł dnia 13go na 325.^{mm}133, podniósł się po 20go na 327.^{mm}283 i spadł po 30go na 325.^{mm}143. Codzienna średnia temperatura podniosła się z + 12.^o53 dnia 2., na + 21.^o20 dnia 18. i spadła po koniec miesiąca tylko dnia 25. do + 15.^o00. Średni nacisk pary podniósł się z 4.^{mm}10 dnia 2. do 7.^{mm}73 dnia 18., spadł po 25. na 4.^{mm}79 i

Dziś na scenie polskiej: „Okno na pierwszym piątrze,” obraz dramatyczny w 1 akcie J. Korzeniowskiego, i „Szlachta czynszowa,” krotchwiła w 1 akcie ze spiewami.
Jutro opera niemiecka: „Don Juan.”

Kurs lwowski.

	Dnia 20 września.		gotówka		towarem	
	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski . . . . . wal. austr.	6	30	6	36		
Dukat cesarski . . . . . „ „	6	34	6	40		
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . „ „	10	83	10	97		
Rubel srebrny rosyjski . . . . . „ „	2	9	2	13		
Talar pruski . . . . . „ „	2	1	2	4		
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . „ „	—	—	—	—		
Galic. listy zastawne za 100 zlr.	85	8	85	45		
Akcyje gal. kol. żelaz. Karola Ludwika } bez	153	—	157	—		
Galic. obligacje indemnizacyjne } kuponów	64	50	65	50		
5% Pożyczka narodowa	73	—	74	13		

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 20. września
 Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zlr. 73 20. Metaliki po 5% za 100 zł. 61.80; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Galicji —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 732; Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 164.60; niższo-austr. towarzystwa eskomtoowego —.
Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.
Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 114 90. — Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 134. —. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.
Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6 42, dukaty ces. pełnej wagi —, korony —, półkorony —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 20. września.

Hotel rosyjski: PP. Preleuthner Józef, c. k. radca sekcyny. — Hr. Starzyński Adam. — Sobolewski Antoni.
 Hotel europejski: Czajkowski Izidor. — Gątkiewicz Michał. — Chojecki Zygmunt. — Ujejski Erazm.
 Hotel Langa: Hr Romman.
 Hotel angielski: Torosiewicz Michał.
 Hotel Kuhna: Nowacki Kazimierz.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 20. września.

PP. Rotter Józef, c. k. komisarz wojenny, do Przemysła. — Hr. Czacki Wład., do Rawy. — Olewiński Lubin, c. k. porucznik, do Stryja. — Hr. Krasicki Edmund, do Stratyń. — Bośniacy Leon. i Marcin, na Wołyń. — Münter Herman, do Waniowa. — Urbański Rudolf, do Dobrosina. — Korytko Sew., do Suchodoła. — Abancourt Ks, do Łowczy. — Hr. Drohojowski Kaz., do Tomonowic. — Kowals Józef, c. k. podpułk., do Brodów. — Katiński Juliusz, do Wiszeńki. — Puchalski Michał, do Przeworska. — Gołebowski Ign, do Womiczny. — Szczepański Kornel, do Czajkowiec. — Żurakowski Aug., do Horbacz. — Udrycki Ad., do Wielkich Mostów. — Szaszkiewicz Ant., na Podole. — Soroczyński Rom., do Choronowa. — Bekowski Józef, c. k. podporucznik, do Dobrosina.

Kurs giełdy wiedeńskiej.
Dnia 17. września.

1. Dług publiczny.		pien.	towar.
A. Państwa.			
W austr. wal. po 5%	59 80	60	—
Z pożyczki narod. po 5%	75	75	30
Z r. 1851, ser. B. po 5%	93	94	—
Metaliki po 5%	63 80	64	20
dtto. „ 4 1/2%	57	57	25
dtto. „ 4%	50 25	50	75
dtto. „ 3%	38	38	25
dtto. „ 2 1/2%	33	33	50
dtto. „ 1%	12.80	12	90
Przez. do wylos. z r. 1839	120.75	121	—
„ 1854	87 75	88	—
„ 1860	87 75	88	50
Renty Como po 42 lir. aus.	16	16	25
Wylos. obl. dawn. długu państ.	62	63	—
„ 4 1/2%	56	57	—
„ 4%	49	50	—
„ 3 1/2%	43	44	—
„ 3%	—	50	—
„ 2 1/2%	—	46	—
„ 2%	—	41	—
„ 1 1/2%	—	37	—
„ 1%	—	33	—
dtto. z procent za granicą	62	63	—
„ 4 1/2%	56	57	—
„ 4%	49	50	—
B. Krajów koronnych			
Niższej Austrii	89	90	—
Wyż. Aust. i Salb.	89	89	50
Czech	92	92	50
Morawii	87	88	—
Szlaska	85	86	—
Syryi	90	91	—
Tyrolu	93	95	—
Kar., Krainy i Wyb.	88	89	—
Węgier	66 25	66	75
Ban. Tem., Krocacy i Slawonii	63	63	50
Galicyi	65 50	65	75
Siedmiogr. i Bukow.	61 75	62	25
Lom. wen. pożycz. z r. 1850	—	—	—

Wen. pożyczka z r. 1859		pien.	towar.
		78.50	79
Dług Tyrolu	po 5%	62	63
„	4%	49	50
„	3 1/2%	43	44
Dług Salcburga	3%	36	37
„	2 1/2%	30	31
„	2%	22	24
Dług Krainy	1 3/4%	30	21
2. Stan oblig. domestykaln.			
	po 3% za 100 zł.	—	14
„	2 1/2% za 100 zł.	—	13
„	2 1/4% za 100 zł.	—	12
„	2% za 100 zł.	—	11
„	1 3/4% za 100 zł.	—	10
3. Akcyje.			
Banku nar.	743	743	745
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	167 70	167	90
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	542	544	—
Póln. kolei po 1000 zł. m. k.	1790	1792	—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	244 50	245	—
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	183	183	50
Polud.-póln.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	112 25	112	75
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147	147	—
Lomb-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 120 zł. (60%)	138	138	50
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 120 zł. (60%)	155 50	156	—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	22	24	—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	56	60	—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	645	650	—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	81	83	—
z wpłatą 60 zł. (30%)	—	—	—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—	—	200

Kol. Grac.-Köfl. i Tow. gór.		pien.	towar.
		110	—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	388	390	—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	140	150	—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	350	355	—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	320	325	—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—	—	—
4. Listy zastawne.			
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	99.50	100	—
„ 10 „ 5%	97	97 50	—
przeznacz. do los. po 5%	90 25	90 75	—
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	100	—	—
przez. do los. po 5%	86 25	86 50	—
Gal. Tow. kred. po 4%	85	85.50	—
5. Obligacje z prawem pierwszeństwa.			
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	—	92.50	—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	134.50	135	—
Kol. póln. po 100 zł. m. k.	94	94.50	—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	132.50	133.50	—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	—	84	—
Tow. żegl. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	92.50	93	—
Lloyda za 100 zł.	—	80	—
6. Losy.			
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	106 25	106	50
Tow. żegl. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	95	96	—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	108	109	—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37.75	38	—

Esterhazego po 40 zł. m. k.		pien.	towar.
		81	81 50
Salma	40	37	37.50
Palfiego	40	37	38
Clarego	40	36	36 50
St. Genois	40	36	36 50
Windischgrätzka 20 zł.	—	23.25	23.75
Waldsteina 20 „	—	25.25	25 75
Keglevicha 10 „	—	13.75	14.25
Weksle.			
(Na 3 miesiące.)			
Amsterdam za 100 zł. hol.	—	—	—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	—	114	—
Berlin za 100 tal.	—	—	—
Wrocław za 100 tal.	—	—	—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	114	114	25
Genua za 100 lir. piem.	—	—	—
Hamburg za 100 M. B.	100.80	101	—
Lipsk za 100 tal.	—	—	—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—	44	10
Londyn za 10 ft. szt.	133	133	—
Lugdun za 100 fr.	53	53	—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—	—	—
Marsylia za 100 fr.	—	—	—
Paryż za 100 fr.	53	53	—
Praga za 100 zł. w. a.	—	—	—
Tryest za 100 zł. w. a.	—	—	—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—	—	—
(31 dni po ukazaniu.)			
Bukareszt za 100 piast. wól.	19.40	—	—
Konstantynopol za 100 piast. tur.	—	—	—
Dyskonto weks. Bank. nar.	—	5%	—
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ.	—	5%	—
Kurs złota.			
w przecięciu w w. a.			
Dukaty ces. men.	6	38	c.
dtto. pełnej wagi	6	37	„
Korona	18	35	„
Półkorona	—	—	„
Napoleondor	—	—	„
Rosyjski impery.	—	—	„
Kurs korony w c. k. kasach	13	50	c.

KRONIKA.

(Grobowiec pogański.) Przy kopaniu studni na placu przed gmachem c. k. władzy obwodowej w Chrudymie (w Czechach) odkryto — jak donosi „Bohemia“ nadzwyczajnie wielki, w podobnych rozmiarach może niewidziany jeszcze grobowiec pogański, głębokości trzech sążni, który zawierał mnóstwo glinianych popielnic, kości zwierzęcych i t. p.
 (Nowy planet.) Astronom Chacornac w Paryżu odkrył 12. b. m. w konstelacji wieloryba nowego planetę 9t-j — 10tej wielkości; jestto 59 gwiazda grupy Asteroidów.
 (Kategorie czytelników dziennikowych) Właściciel jednego z znacniejszych dzienników politycznych w Londynie chcąc wiedzieć każdej chwili, jakie jest usposobienie publiczności, przyzwyczaił swoich czytelników, pisywać listy do redakcyi, i z tej korespondencyi zestawiał następujący przegląd statystyczny: Na 100 czytelników zajmuje się 90 sprawą żywności; 50 sprawami policyjnymi i sądowymi; 30 rozprawami o płacy robotników i zawieszeniu robót; 6 polityką zagraniczną, 3 ekonomią narodową, wolnym handlem i traktatami handlowymi, a tylko 1/2 czytelnika reformą.
 (W Frankfurtu) pobili się 8. b. m. żołnierze rozmaitych korpusów zaogi związkowej, i władza wojskowa zmuszona była skonsygnować na trzy dni

w koszarach wszystkie wojska załogowe. Dopiero 11go wieczorem dozwol no wychodzić żołnierzom z koszar, ale pod zagrożeniem najsurowszą karą, jeśli się poważyli zakłócić na nowo porządek publiczny. Zaś co do wypadków z 8. toczy się surowe śledztwo.
 (Administracyjny podział państwa papieskiego.) Przed wojną włoską dzieliło się Państwo kościelne na 4 legacje i okręg Rzymu. Pierwsza legacja zawierała prowincye czyli delegacje Bononię, Ferare, Forli i Rawenę. Te delegacje tworzyły Romanię i zostały przyłączone do Sardynii. Druga legacja składa się z delegacyi Urbino, Pesaro, Macerata, Loreto, Ankona, Fermo, Ascoli i Camerata; ogółem nazywa się Marchią i graniczy na północ z Romanią, na wschód ma adryatyckie morze, na południe królestwo neapolitańskie, a na zachód Toskanię i prowincye Spoleto i Perugia. Trzecia legacja zawiera delegacje Spoleto, Perugia i Rieti; Spoleto i Perugia tworzą Umbryę, miasto stołeczne Umbryi, starożytne Fuliginium, leży w delegacyi Perugia i nazywa się teraz Foligno. Czwarta legacja składa się z delegacyi Velletri, Frosinone i Beneventu; delegacja Benevento leży w środku neapolitańskiej prowincyi Principato ulteriore. Nakoniec okręg Rzymu zawiera stołeczne miasto Rzym i Viterbo, Orvieto i Civitavecchia.